

Görsel İfade Dili Olarak İllüstrasyon

Arş. Gör. Sevim Karaalioğlu
Çizgi Film ve Animasyon Bölümü

İllüstrasyon, bir düşüncenin, metnin veya herhangi bir olayın tasvir edilmesidir. İllüstrasyon bir hikayenin canlandırılmasında, fikirlerin görselleştirilmesinde yaygın bir biçimde kullanılan ve dinamik, süreklilik içeren, ifadeyi zenginleştiren güçlü bir iletişim aracıdır. İllüstrasyonlar; problemler karşısında çözüm üretme, eğlendirme, bilgi aktarma, esinlendirme, teşvik etme, şaşırtma, büyüleme, ve hikaye anlatma gibi işlevler için yaratıcı ve farklı yollara başvurarak içeriğin görsel bir biçimde aktarılmasını sağlar (1).

Bu noktada illüstrasyon fotoğraf, çizim, boyama ya da dijital teknikler kullanılarak farklı biçim ve yorumlarla ifade edilirken, iletilmek istenen mesaj şaşırtıcı, keyifli, eğitici ve hafızada uzun süre kalıcı bilgiyi mümkün kılar. **John Berger** bu konuda şöyle der: "Görme konuşmadan önce gelmiştir. Çocuk konuşmaya başlamadan önce bakıp tanımayı öğrenir" (2). Berger'in bu sözünden de yola çıkarak, ifadelerin görselleştirilerek sunulmasının görsel iletişimde etkili bir yöntem olduğunu söylemek mümkündür.

İllüstrasyon resim sanatı ile benzer özellikler taşısa da, resimden farklı olarak bilgi aktarma ve mesaj verme çabası içerisindedir. Birey duygu, düşünce ve olayları aktarırken görsel bir ifade dili kullanır. Bu süreçte mağara duvarlarına çizilen resimlerden günümüze kadar düşüncelerin görselleştirilmesinde sembolik ifadeler farklı biçimlerde geliştirilerek kullanılmıştır. Örneğin; Sümerlerin kil tabletler üzerine işledikleri imgelerde, Mısır uygarlığındaki hiyerogliflerde iletişim kurmak ve düşünceleri aktarmak amaçlı sembolik ifadelerle anlam yüklenip ortak bir anlaşma dili oluşturulmuştur.

Günümüzde ortak bir ifade dili olarak kullanılan piktogramlar, o dönemlerde kullanılan resimlemelerin kökenine dayanır. Sanayi Devrimi ile birlikte başlayan özellikle Arts and Craft hareketi ve Art Nouveau gibi akımlarla birlikte illüstratif öğeler farklı tarzda şekillenerek devam etmiştir. Bu dönemdeki kitap resimlemeleri, Gotik katedrallerindeki zarif süslemeler, bitki ve hayvan

motiflerinden oluşan stilizasyonlar dikkat çekicidir.

Modern sanat anlayışında illüstrasyon mizah gücünün olması, günlük yaşamdan bilgi vermesi ve görsellerle metinlerin okunmasını kolaylaştırması bakımından zengin içeriğe sahiptir. İllüstrasyonlar özellikle 1980'lerden sonra teknolojinin gelişmesi ile birlikte yükseliş göstermiştir. Gelişen teknoloji ile birlikte çizim ve boyama teknikleri bilgisayar ortamlarına taşınmıştır. İllüstrasyon oyun tasarımları, tasarımcı oyuncakları, animasyon filmleri, üç boyutlu modellemelerde etkili ve keyifli bir biçimde varlığını sürdürmektedir.

Örneğin; tasarımcı oyuncaklarına bir kalıp üzerinden farklı hikâyelerle anlamlar yüklenip illüstrasyonlarla sayısız kez boyanıp hedef kitesine iletmek istediği mesajı aktarmaktadır. Bunun yanında estetik kurallar çerçevesinde illüstratif öğeler, izleyicisinde görsel bir etki yaratarak konuyla ilgili merak ve ilgi uyandırmaktadır.

İllüstrasyonlara çizgi film ve animasyon, eğitim, moda, gazete, dergi, çizgi roman, kitap resimleme, story board, mimari gibi alanların yanısıra ambalaj, afiş, konser, tiyatro gibi reklam sektöründe de sıkça karşılaşırlar. İllüstrasyonlar özellikle çocuklar için eğitici, öğretici materyallerin algıda kolaylık sağlamasına aracı olmaktadır.

Ayrıca yaşadığı toplumun kültürünü yansıtmayı, yaratıcılığının gelişmesine katkı sağlaması açısından illüstrasyon etkili görsel öğelerdir. Çocukların öğrenmesinde illüstrasyonların cazip ve eğlenceli hale getirilmesi çocuklarda bilgi aktarım sürecinin daha etkili olmasını ve ifade gücünün gelişmesini sağlamaktadır.

Bireyler yaşamın her alanında; alışverişte, sokakta, trafikte, hastanede, üniversite yerleşkelerinde sürekli bir iletişim içerisinde. Her ne kadar harflerle, sözcüklerle konuşarak sözlü bir iletişim gerçekleştiriyorsa, bilgilendirici grafiklerle de insanlar görerek onlara anlamlar yükleyerek bir iletişim sağlamaktadır. Uluslar arası alanlarda da piktogram, sembol vb. görsel öğeler aracılığı ile ortak bir dil birliği sağlanmıştır.

Farklı kültürlerden, farklı dillerden ve farklı ırklardan gelen insanlar toplum olarak benimsenmiş görseller aracılığıyla bilgi alış verişini sağlamaktadır. Dolayısıyla illüstrasyonlar bir bakıma toplumsal ilişkileri düzenleyen ve insanların ulaşmak istedikleri yere kolayca varmalarına olanak sağlayan ifade biçimidir (3). Hedeflenen noktaya ulaşmak illüstrasyonlar sayesinde nispeten daha kolaydır. Büyük alanlara kurulan üniversite yerleşkeleri, çoğu zaman yabancı insanların uğrak yeri olan turistik alanlar, insanların sıkça vakit geçirdiği avm'leri keşfetmek illüstrasyonlar sayesinde daha kısa zamanda mümkündür.

Sonuç olarak illüstrasyonlar günümüzün hemen hemen her alanda kullanılan etkili görsel ifade araçlarından biridir. Bu noktada illüstratörler bir fikri, bir hikayeyi, bir olayı aktarmada önemli bir rol üstlenir. Mesajın içeriğe uygun olması ve ahenkli bir şekilde hikayeyi aktarması, aktarılmak istenen mesajın vuruculuğu, çağdaş bir ifade dili, estetik ve yaratıcı süreç önemlidir. Günlük hayatlarında çok fazla mesaja maruz kalan bireyler yazılı metinleri okuma alışkanlığından uzaklaşmıştır.

Bu anlamda okumaktan ziyade mesajların görerek anlamlandırılması bireyleri daha hızlı harekete geçirebilmektedir. İletişimde ikna amacına yönelik her çalışma için bu konu oldukça önemlidir. Eskiye oranla günümüzde bilgi daha ulaşılabilir hale gelmiştir ancak bireylere ulaşmak ve bilginin kalıcılığını sağlamak her zamankinden daha zorlu bir sürece karşılık gelmektedir. Bu noktada mesajın dikkat çekiciliği ve algılanmasındaki kolaylık iletişimde faydalı olacaktır. Dolayısıyla illüstrasyonların kullanım alanı ve üretimindeki yaratıcılığı önemi yükselişini sürdürecektir.

KAYNAKÇA

- (1) Wigan, M. /2010). Görsel İllüstrasyon Sözlüğü, Literatür. s. 9
- (2) Berger, J. (2012). *Görme biçimleri*, İstanbul: Metis, s. 17
- (3) Karaalioğlu, Sevim (2015). Görsel Kültürde Bilgilendirme Tasarımı Ürünleri: Üniversite Kampüsleri, The Turkish Online Journal of Design, Art and Communication -TOJDAC, s. 88.

AKINGÜÇ
Oditoryumu ve
Sanat Merkezi

İNCESAZ

21 MART 2019
Akingüç Oditoryumu ve Sanat Merkezi | 19.00